

Podstawowe dane o wybranych organizacjach trzeciego sektora w 2012 r.

Szanowni Państwo,

folder, który przekazujemy jest wyrazem podziękowania przedstawicielom organizacji trzeciego sektora, którzy poświęcili czas na wypełnienie sprawozdań SOF w poprzednich latach. Mamy nadzieję, że będzie również zachęcał do udziału w badaniu za 2014 r.

Serdecznie Państwu dziękujemy za zaangażowanie. Dzięki dobrej z Państwem współpracy oraz wysiłkom pracowników statystyki publicznej realizujących badania – mogliśmy opracować i upublicznić szeroki zakres danych wynikowych o organizacjach trzeciego sektora.

W folderze prezentujemy w sposób syntetyczny najważniejsze wyniki, szerszy ich zakres oraz szczegółowe tablice znajdują się w publikacji „Trzeci sektor w Polsce. Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, organizacje samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców w 2012 r.”, która dostępna jest na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>.

OPRACOWANIE:

Ariadna Auriga-Borówko, Krzysztof Borysiak, Karolina Goś-Wójcicka, Anna Knapp, Małgorzata Lenart, Agnieszka Pawlik-Ostrowska, Tomasz Sekuła, Rafał Wilk

KONTAKT:

Realizacja badań:

Urząd Statystyczny w Krakowie
Ośrodek Badania
Gospodarki Społecznej

ul. K. Wyki 3
31-223 Kraków
telefon: (12) 361 01 13
fax: (12) 361 01 92

Informacje merytoryczne o wynikach:

Główny Urząd Statystyczny
Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia
Wydział Badań Gospodarki Społecznej

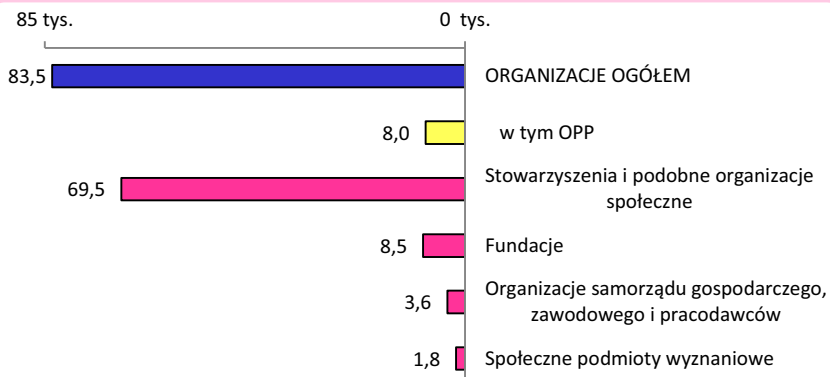
Al. Niepodległości 208
00-925 Warszawa
telefon: (22) 608 31 79
fax: (22) 608 31 82

DRUK:

Zakład Wydawnictw Statystycznych GUS

W 2012 r. aktywną działalność prowadziło **83,5 tys.** organizacji trzeciego sektora objętych badaniami GUS.

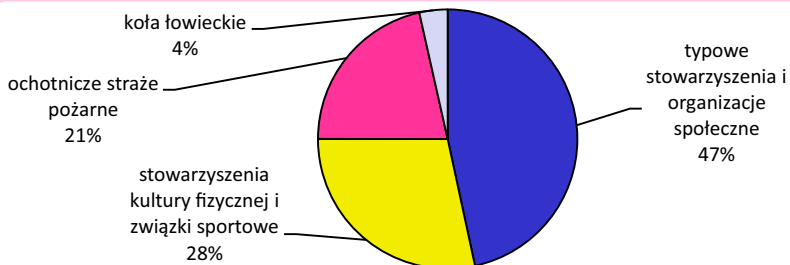
Wykres 1. Liczba aktywnych organizacji badanego trzeciego sektora w 2012 r.

Zbiorowość aktywnych organizacji składała się z 69,5 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, 8,5 tys. fundacji, 3,6 tys. organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz pracodawców (wśród których 1,5 tys. stanowiły kółka rolnicze) oraz 1,8 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych (czyli zarejestrowanych w ramach kościołów i związków wyznaniowych placówek świadczących usługi społeczne oraz organizacji członkowskich).

Ważną grupę wśród objętych badaniami podmiotów trzeciego sektora stanowiły organizacje posiadające **status pożytku publicznego (OPP)**. Ich udział w całej badanej zbiorowości w 2012 r. wyniósł **10%**.

Wykres 2. Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w 2012 r.

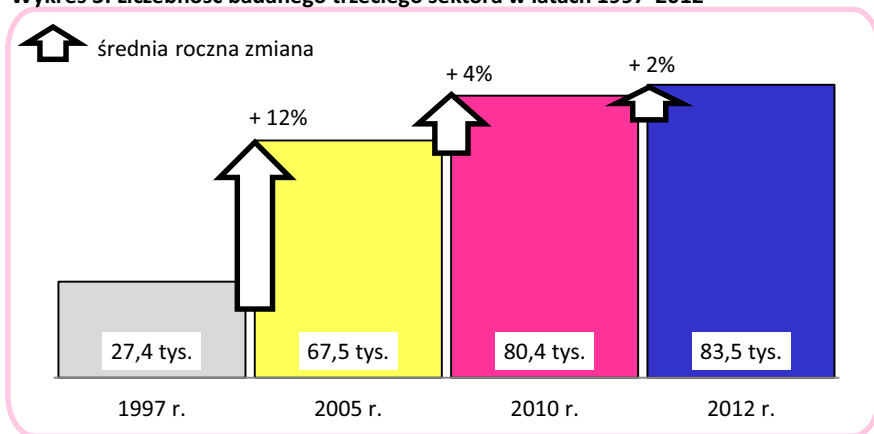
Najliczniejszą zbiorowość – stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – tworzyły: typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (32,4 tys.), stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe (19,8 tys.), ochotnicze straże pożarne (14,9 tys.) oraz koła łowieckie (2,4 tys.).

ZMIANA LICZBY DZIAŁAJĄCYCH ORGANIZACJI W LATACH 1997-2012

W ciągu **15 lat** nastąpił **3-krotny wzrost** liczby aktywnych podmiotów badanego trzeciego sektora (o 205%).

Największy wpływ na to miało wysokie tempo zwiększenia liczby podmiotów w najliczniejszych grupach organizacji tj. wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (o 235%) oraz fundacji (o 154%).

Wykres 3. Liczebność badanego trzeciego sektora w latach 1997-2012

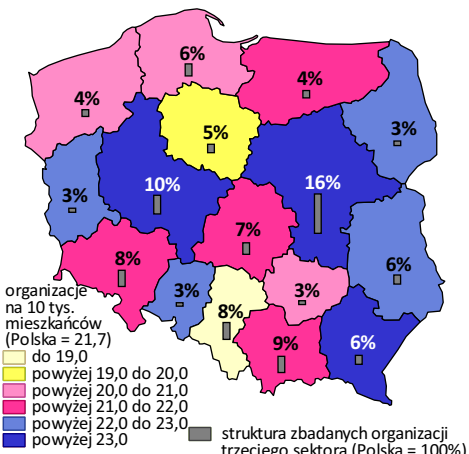

W latach 1997-2005 liczba jednostek trzeciego sektora w grupach organizacji objętych badaniami GUS bardzo szybko rosła (średnio po 5,0 tys. podmiotów rocznie), w latach 2005-2010 wzrost ten zmniejszył się 2-krotnie (2,6 tys. podmiotów rocznie), natomiast w latach 2010-2012 wzrost był jeszcze wolniejszy (niespełna 1,6 tys. podmiotów rocznie).

ROZMIESZCZENIE TERYTORIALNE

W 2012 r. najwięcej organizacji, bo aż 16% miało swoją siedzibę w województwie mazowieckim, z czego ponad połowa mieściła się w Warszawie. Najmniej jednostek ulokowanych było natomiast w województwach: lubuskim, opolskim, podlaskim i świętokrzyskim (po 3%).

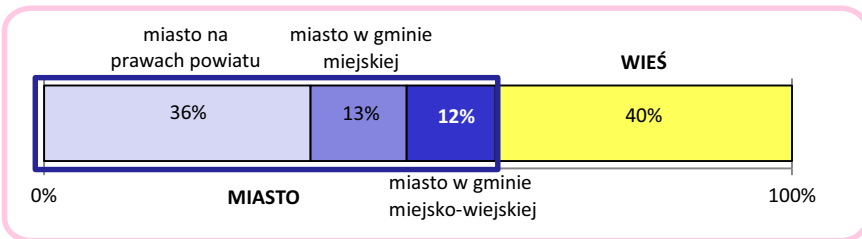
Mapa 1. Struktura badanych organizacji trzeciego sektora w 2012 r. oraz ich dostępność według województw

Nieco inny obraz wyłania się, gdy w analizie zróżnicowań regionalnych zostanie uwzględniona liczba mieszkańców. Najlepsza sytuacja w tym zakresie była w województwach: mazowieckim, wielkopolskim i podkarpackim, w których w 2012 r. na 10 tys. mieszkańców przypadały po co najmniej 23 organizacje, zaś najgorsza – w województwie śląskim (15 podmiotów na 10 tys. osób). Dostępność organizacji trzeciego sektora dla mieszkańców Polski w okresie omawianych 15 lat wzrosła 3-krotnie.

W 1997 r. na 10 tys. osób przypadało tylko 7 organizacji, w 2005 r. było ich 18, w 2010 r. - 21, zaś w 2012 r. - prawie 22 organizacje.

Wykres 4. Badane organizacje trzeciego sektora według lokalizacji ich siedzib

W 2012 r. 6 na 10 badanych organizacji mieściło się w miastach, częściej w miastach na prawach powiatów niż w pozostałych miastach.

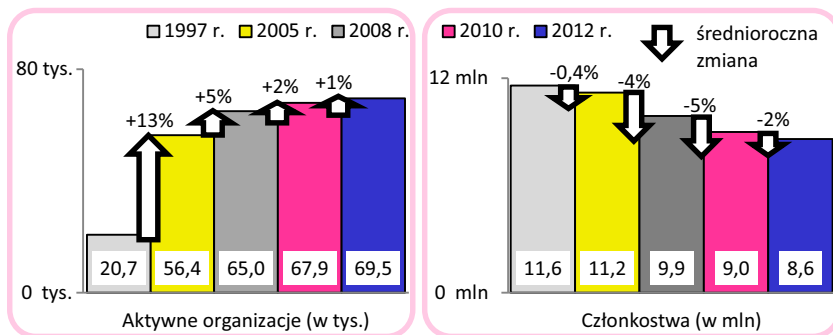
BAZA CZŁONKOWSKA

Badany trzeci sektor w 2012 r. liczył łącznie około 10,2 mln członkostw¹, tzn. taka była suma wszystkich członków na listach w objętych badaniami GUS organizacjach, a więc jeśli jedna osoba należała do kilku organizacji, to była liczona wielokrotnie. Członkostwa osób prawnych stanowiły bardzo małą część tej liczby (0,3 mln), dlatego dalej baza członkowska odnosi się tylko do członkostw osób fizycznych (9,9 mln). W badanych organizacjach 45% wszystkich członkostw stanowiły kobiety.

¹ W przypadku organizacji o charakterze nieczłonkowskim uwzględniono członków organów kolegialnych.

Przeciętnie do jednej organizacji należało **119 osób**, jednak w połowie z nich zrzeszonych było nie więcej niż **26 członków**, natomiast najczęściej występującą liczbą członków pojedynczej organizacji było **15**.

Wykres 5. Liczba aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz ich członkostwo w latach 1997-2012

Zasadniczą część bazy członkowskiej badanych podmiotów tworzyły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (87%). W latach 1997-2012 liczba członkostwa osób fizycznych deklarowana przez stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne obniżyła się z 11,6 mln do 8,6 mln. Wynikało to z redukcji liczby członkostwa w organizacjach masowych, przy równoczesnym przyroście liczby organizacji o dość małej liczbie członków. Obok spadku liczby członkostwa spowodowało to zmniejszenie zróżnicowania tych organizacji. Między 2005 r. a 2012 r., średnia liczba członków w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych spadła z 207 do 124 osób, natomiast wartość środkowa nieznacznie się zwiększyła, z 28 do 30 osób.

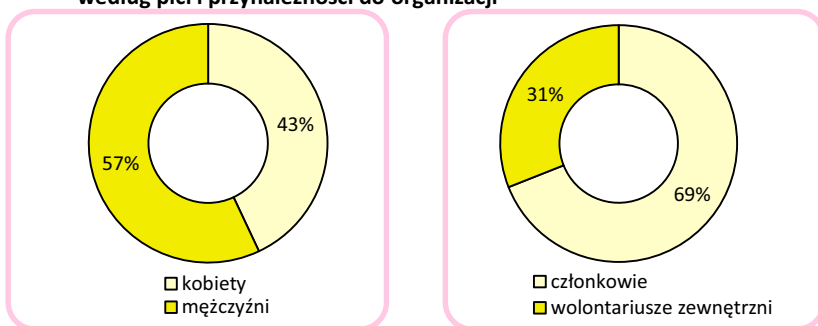
PRACA SPOŁĘCZNA

Praca społeczna, czyli bezpłatna i dobrowolna praca służąca realizacji celów organizacji, najczęściej jest głównym rodzajem pracy, z której korzystają podmioty trzeciego sektora, gdyż 61% z nich w ogóle nie ponosi kosztów z tytułu pracy płatnej. W 2012 r., 9 na 10 organizacji zadeklarowało, że korzystało z dobrowolnej i nieodpłatnej pracy swoich członków lub innych osób. Łącznie organizacje te posiadały 2,5 mln wolontariuszy.

W działalność jednej organizacji korzystającej z pracy społecznej angażowało się w ciągu roku średnio **34 wolontariuszy**, ale w połowie z tych podmiotów było to nie więcej niż **14 osób**.

Aż 7 na 10 wolontariuszy było członkami organizacji, na rzecz których pracowało społecznie. Na 6 mężczyzn angażujących się w nieodpłatną pracę przypadają 4 kobiety. Jedynie z co 20 osobą pracującą społecznie organizacje podpisały porozumienia wolontariackie formalizujące tę pracę.

Wykres 6. Pracujący społecznie w badanych organizacjach trzeciego sektora w 2012 r. według płci i przynależności do organizacji

Po przeliczeniu na etaty praca społeczna w ramach wszystkich omawianych organizacji odpowiadała zatrudnieniu 40,9 tys. pełnoetatowych pracowników.

Średni wymiar czasu pracy społecznej, który przypada na jedną organizację korzystającą z pracy wolontariuszy wyniósł **0,6 etatu**, jednak w połowie jednostek było to nie więcej niż **0,1 etatu**.

PRACA PŁATNA

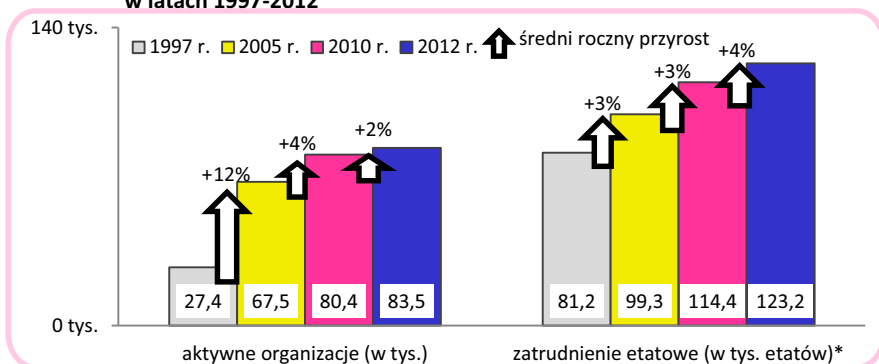
Na koniec 2012 r. w badanych organizacjach trzeciego sektora zatrudnionych było łącznie 147 tys. pracowników etatowych, w tym dla 125,6 tys. osób było to główne miejsce pracy. Ze względu na rozpowszechnienie zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, przeciętna liczba zatrudnionych w trzecim sektorze w całym 2012 r. była niższa od liczby osób pracujących na koniec roku i wyniosła 123,2 tys. etatów.

Udział przeciętnego zatrudnienia etatowego w trzecim sektorze w 2012 r. w wyrażonej w etatach przeciętnej liczbie pracujących w całej gospodarce narodowej wyniósł **0,9%**. Wskaźnik ten w ciągu **15 lat** wzrósł niemal **2-krotnie** z 0,5% w 1997 r.

Wśród organizacji zatrudniających pracowników etatowych średnia liczba osób pracujących na koniec 2012 r. wyniosła 11, ale w połowie z nich umowy o pracę miało nie więcej niż 3 pracowników. Wśród pracowników trzeciego sektora wysoki udział miały kobiety (72%), podczas gdy w całej gospodarce narodowej stanowiły one 48% zatrudnionych.

Choć 6 na 10 pracowników badanych organizacji posiadało wyższe wykształcenie to poziom ich wynagrodzeń był niższy niż na całym rynku pracy – przeciętna pensja przypadająca na jednego pełnoetatowego pracownika w 2012 r. wyniosła 3,1 tys. złotych wobec 3,6 tys. złotych w gospodarce narodowej.

Wykres 7. Przeciętne zatrudnienie etatowe i liczebność badanego trzeciego sektora w latach 1997-2012

* Przeciętne zatrudnienie etatowe, tzn. średnia liczba pracujących w danym roku, wyrażona w pełnych etatach, z uwzględnieniem zatrudnienia pełnoetatowego i niepełnoetatowego.

W latach 1997-2012 przeciętne zatrudnienie na podstawie stosunku pracy w badanym trzecim sektorze zwiększyło się o połowę, jednak była to znacznie mniejsza zmiana niż przyrost liczby aktywnych podmiotów tworzących omawiany sektor (wzrost o 205%). W rezultacie, mimo ogólnego wzrostu zatrudnienia, średnia liczba etatów przypadających na jedną organizację – niezależnie, od tego czy w ogóle miała ona pracowników czy nie – spadła z 3,0 w 1997 r. do 1,5 etatu w 2012 r.

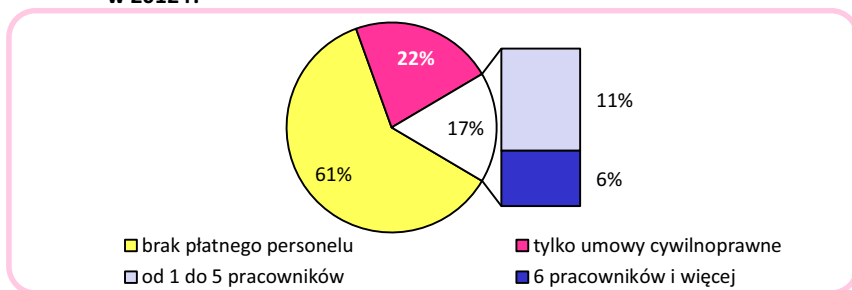

Zatrudnienie etatowe nie jest jedyną formą pracy płatnej, z której korzystają podmioty trzeciego sektora. Dla przedstawienia pełnego obrazu pracy zarobkowej, jaka miała w nich miejsce, należy uwzględnić również pracę pozaetatową.

Przeliczając pracę świadczoną w ramach umów cywilnoprawnych na etaty okazuje się, że w sumie praca pozaetatowa odpowiadała ponad 53 tys. etatów przeliczeniowych. Po dodaniu tej liczby do ponad 123 tys. etatów generowanych w ramach stosunku pracy całość pracy płatnej wyniosła 176 tys. etatów.

Zasoby pracy płatnej, z której korzystają badane organizacje, nie są między nimi równomiernie rozłożone. Na koniec 2012 r. tylko 39% badanych organizacji korzystało z jakiegokolwiek formy pracy płatnej - 22% zatrudniało wyłącznie na umowy cywilnoprawne, a 17% posiadało przynajmniej jednego pracownika etatowego.

Wykres 8. Struktura organizacji trzeciego sektora według korzystania z pracy płatnej w 2012 r.

Organizacje dysponujące, co najmniej 20 pracownikami stanowiły jedynie 2% spośród badanych podmiotów trzeciego sektora, jednak kumulowały aż 53% całej pracy płatnej świadczonej w tym sektorze.

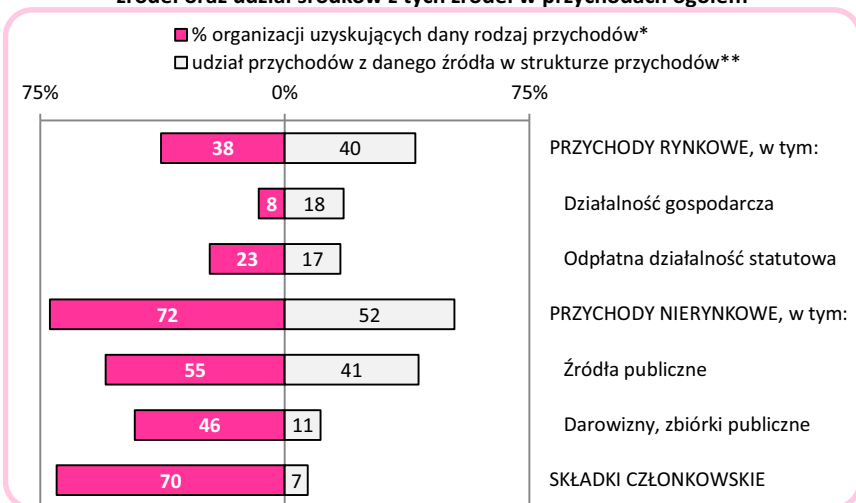
POTENCJAŁ FINANSOWY

Łączna kwota przychodów wykazana przez wszystkie aktywne organizacje w 2012 r. wyniosła 24,0 mld zł, zaś kwota kosztów – 22,2 mld zł.

Średnia wartość rocznego budżetu przypadająca na jedną aktywną organizację wyniosła około 288 tys. zł, jednak w połowie organizacji kwota ta nie przekroczyła 18 tys. zł.

Większość badanych organizacji trzeciego sektora deklarowała uzyskiwanie przychodów (90%). Licząc odsetki wśród organizacji, które miały przychody, najczęściej były to wpływy ze składek członkowskich (70%) oraz publicznych źródeł nierynkowych (55%), a następnie darowizn i zbiórek publicznych (46%). Tylko 23% organizacji uzyskiwało przychody w ramach odpłatnej działalności statutowej, a jeszcze mniej w ramach działalności gospodarczej (8%).

Wykres 9. Organizacje trzeciego sektora uzyskujące przychody z poszczególnych źródeł oraz udział środków z tych źródeł w przychodach ogółem

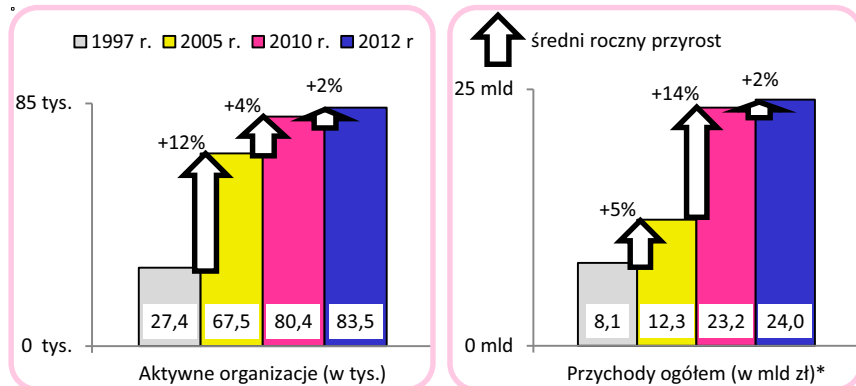
* Liczony wśród organizacji uzyskujących jakiegokolwiek przychody.

** Wymieniono wybrane kategorie przychodów, dlatego dane nie sumują się do wyższych kategorii.

W strukturze przychodów badanego sektora większe znaczenie miały środki pozyskane nierynkowo (52%), niż te o charakterze rynkowym (40%). Wśród źródeł nierynkowych największą część stanowiły środki publiczne (41%). Jednocześnie przychody z działalności, za którą pobierano opłaty od osób fizycznych lub prywatnych podmiotów gospodarczych wyniosły łącznie 40%, w tym z działalności gospodarczej -18%, a odpłatnej statutowej -17%.

Pomiędzy 1997 r. a 2012 r. przychody badanego trzeciego sektora, podobnie jak jego liczebność, wzrosły 3-krotnie. Jednak zmiany te nie były równomierne, o ile w latach 1997-2005 gwałtownie zwiększała się liczba podmiotów (o 12% rocznie), o tyle duży przyrost przychodów omawianego trzeciego sektora nastąpił w latach 2005-2010 (średnio o 14% rocznie). Natomiast w latach 2010-2012 sytuacja się ustabilizowała, zarówno liczba organizacji, jak i ich przychody wzrastały średnio o 2% rocznie.

Wykres 10. Przychody i liczebności badanego trzeciego sektora w latach 1997-2012

* W odniesieniu do danych za 1997 r. i 2005 r. przyjęto górną granicę oszacowania przychodów.

Wzrost potencjału finansowego badanych organizacji był też widoczny w odniesieniu do całej gospodarki narodowej: w latach 1997-2012 udział kosztów trzeciego sektora w PKB wzrósł z 1,2% do 1,4%.

W ostatnich latach widoczne jest nie tylko zwiększenie ogólnej kwoty środków finansowych, którymi dysponują organizacje trzeciego sektora, ale również nastąpiły zmiany w sposobie finansowania tej działalności. Pomiedzy 2005 r. a 2012 r. wyraźnie zmniejszył się udział środków uzyskiwanych z działalności gospodarczej (z 24% do 18%), jak i odpłatnej działalności statutowej (z 21% do 17%). Jednocześnie znacząco zwiększył się udział przychodów pochodzących ze źródeł publicznych (z 29% do 45%).

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI

Organizacje trzeciego sektora prowadzą różnorodną działalność. Najczęściej w 2012 r. zajmowały się *sportem, turystyką, rekreacją i hobby* - 24,6 tys.³, a następnie - *ratownictwem* - 15,2 tys.⁴. Dość liczne grupy tworzyły także podmioty zajmujące się: *kulturą i sztuką* - 9,2 tys.⁵, *edukacją i wychowaniem oraz badaniami naukowymi* - 7,2 tys.⁶ oraz *pomocą społeczną i humanitarną* - 6,1 tys.⁷. Kolejną grupą były jednostki, których działalność dotyczyła *spraw zawodowych, pracowniczych i branżowych* (4,7 tys.), wśród

² Ze względu na porównywalność z danymi za 2005 r. wśród źródeł publicznych uwzględniono również rynkowe środki publiczne pochodzące z przetargów.

³ W tym 78% stanowiły stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe - więcej s. 20.

⁴ W tym 98% stanowiły jednostki ochotniczej straży pożarnej - więcej s. 22.

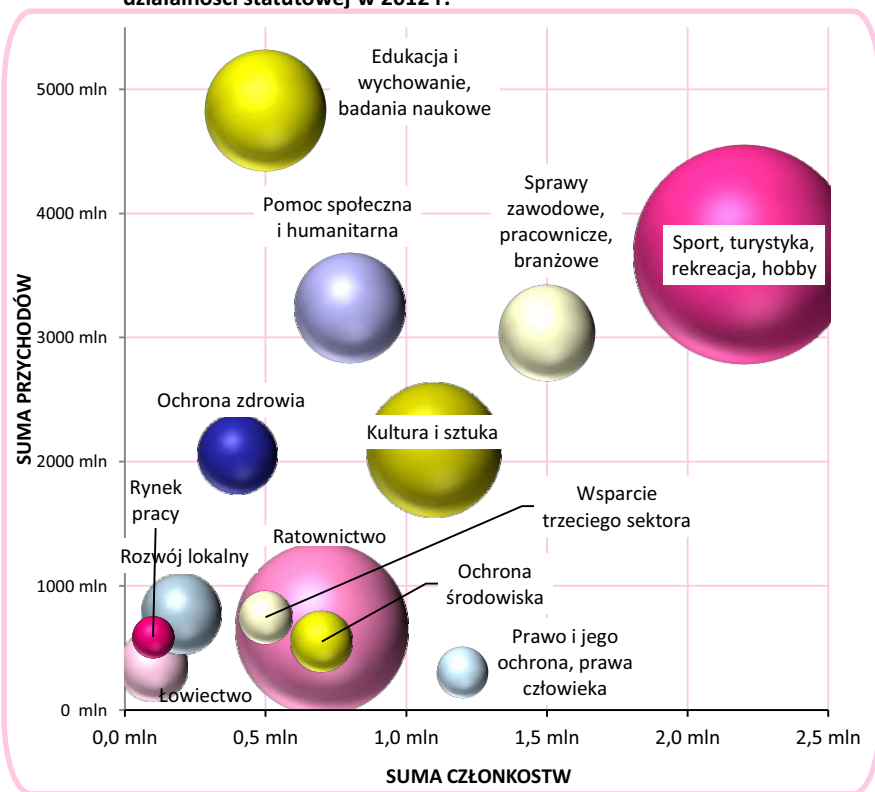
⁵ W tym 97% stanowiły typowe stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje - więcej s. 14.

⁶ W tym 88% stanowiły typowe stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje - więcej s. 15.

⁷ W tym 92% stanowiły typowe stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje - więcej s. 16.

nich główny udział miały organizacje samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców (76%). Następne w kolejności były podmioty prowadzące działania w zakresie *ochrony zdrowia*⁸ oraz *rozwoju lokalnego w wymiarze społecznym i ekonomicznym*⁹ - po 3,2 tys. Mniejszą, ale bardzo jednolitą zbiorowość tworzyły koła towieckie - 2,4 tys.¹⁰

Wykres 11. Badane organizacje trzeciego sektora według najważniejszej dziedziny działalności statutowej w 2012 r.

Mniej niż po 2 tys. podmiotów liczyły grupy organizacji zajmujących się: *ochroną środowiska* (1,9 tys.), *wsparciem trzeciego sektora* (1,4 tys.) oraz *prawem i jego ochroną, prawami człowieka* (1,3 tys.). Natomiast najmniej liczne były dziedziny: *rynek pracy* (0,9 tys.) i - nieujęte na wykresie 11 - *sprawy międzynarodowe* (0,8 tys.), *religia* (0,6 tys.).

⁸ W tym 95% stanowiły typowe stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje – więcej s. 17.

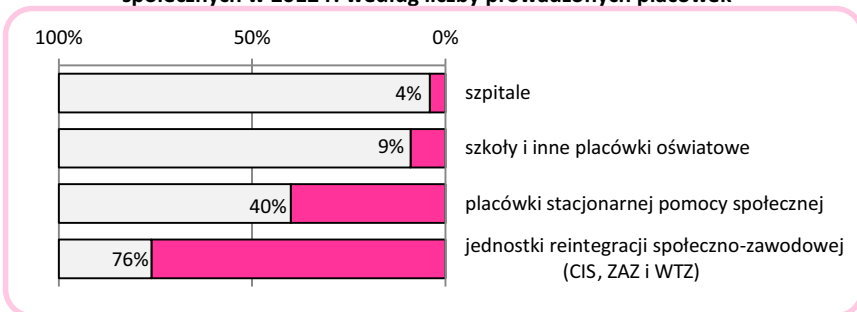
⁹ W tym 98% stanowiły typowe stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje – więcej s. 18.

¹⁰ Więcej s. 24.

Organizacje zajmujące się sportem, turystyką, rekreacją i hobby były nie tylko najliczniejsze, ale również zrzeszały największą część członkostw (2,2 mln), natomiast największym łącznym budżetem dysponowały podmioty zajmujące się edukacją, wychowaniem i działalnością naukowo badawczą (4,8 mld zł).

Organizacje trzeciego sektora najczęściej zajmują się świadczeniem bezpłatnych usług, **4 na 5 jednostek** w 2012 r. podejmowało **działania** kierowane bezpośrednio **do odbiorców indywidualnych** (osób lub instytucji). Najpopularniejszą formą wsparcia osób fizycznych była **organizacja czasu wolnego i wypoczynku** – zajmowała się tym **co 2 jednostka** mająca takich beneficjentów.

Wykres 12. Udział organizacji trzeciego sektora w świadczeniu wybranych usług społecznych w 2012 r. według liczby prowadzonych placówek

Podmioty trzeciego sektora odgrywają ważną rolę w dostarczaniu ludności usług społecznych dla społeczności lokalnych. Prowadziły one w 2012 r. 4% szpitali, 9% szkół, 40% placówek stacjonarnej pomocy społecznej oraz aż 76% jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, tj.: centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej i warsztatów terapii zajęciowej.

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE

Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz **fundacje** stanowiły w 2012 r. łącznie niemal połowę objętych badaniami GUS aktywnych podmiotów trzeciego sektora (**41 tys.**), przy czym typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych było prawie 4 razy więcej niż fundacji (32,4 tys. wobec 8,5 tys.). Tego typu podmioty stanowiły 81% wszystkich aktywnych organizacji pożytku publicznego. OPP występowały nieco częściej wśród fundacji niż wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (20% wobec 15%).

Zasadniczą różnicą między typowymi stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi a fundacjami jest ich konstrukcja prawna – stowarzyszenia powstają w oparciu o bazę społeczną (członkostwo), fundacje natomiast w oparciu o bazę finansową.

Rozmieszczenie terytorialne

Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne 2 razy częściej niż fundacje zlokalizowane były na wsi (26% wobec 13%), natomiast fundacje wyraźnie częściej miały charakter wielkomiejski (71% miało siedziby w miastach na prawach powiatów wobec 45% wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych).

Baza społeczna

- W 2012 r. typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne zrzeszały przeciętnie po 206 osób, a do połowy z nich należało nie mniej niż 26 osób, natomiast jeśli jako członków fundacji potraktować osoby zasiadające w ich organach, to średnio było ich 6 osób, przy medianie równej 5.
- Fundacje nie tylko rzadziej korzystały z pracy społecznej niż typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (84% wobec 91%), ale też przeciętnie wspierała je mniejsza liczba wolontariuszy (38 osób wobec 47), choć już średni łączny wymiar czasu ich pracy społecznej był na zbliżonym poziomie (0,7 wobec 0,8 etatu).
- Mniejsze zaangażowanie społeczne fundacje rekompensowały sobie zatrudnieniem płatnym. Wśród nich było aż o 10 p. proc. więcej jednostek mających pracowników etatowych niż wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (28% wobec 18%).

Baza ekonomiczna

- Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne w 2012 r. dysponowały przeciętnie 2,5-krotnie niższymi przychodami niż fundacje (278 tys. zł wobec 706 tys. zł), także mediana przychodów była niższa w tej pierwszej grupie (18 tys. zł wobec 52 tys. zł).
- Struktury budżetów tych dwóch grup organizacji również wyraźnie się różniły. Choć dla obu rodzajów organizacji kluczowe były środki publiczne, to typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne w większej części korzystały ze środków przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a fundacje - ze środków UE i zagranicznych oraz z 1% PIT. Dla fundacji większe znaczenie miały też darowizny i zbiórki publiczne, zaś stowarzyszenia korzystały ze składek członkowskich, których fundacje nie mają.

Bariery w działalności

Odmierna formuła prawna stowarzyszeń i fundacji znajduje odzwierciedlenie we wskazywaniu najważniejszych barier w działalności w 2012 r. Chociaż obie grupy za podstawowe uznały trudności w pozyskiwaniu środków finansowych, to był to problem ważniejszy dla fundacji (o 10 p. proc.), jako organizacji, których działania oparte są na zasobach finansowych. Dla korzystających z bazy członkowskiej typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych znacznie częściej niż dla fundacji ważne były trudności z pozyskiwaniem osób chętnych do pracy społecznej (33% wobec 18%).

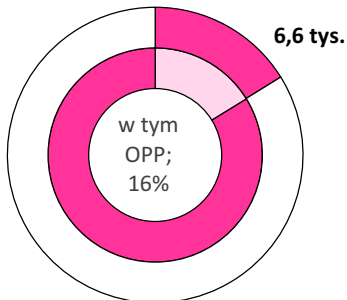

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE ZAJMUJĄCE SIĘ EDUKACJĄ I WYCHOWANIEM, DZIAŁALNOŚCIĄ NAUKOWO - BADAWCZĄ

EDUKACJA I WYCHOWANIE, DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Liczba aktywnych organizacji

- W porównaniu do 2010 r. liczba typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji zajmujących się edukacją, wychowaniem i badaniami naukowymi zwiększyła się o 13%.
- 2 na 5 działały co najwyżej od 5 lat, a 1 na 5 - dłużej niż 15 lat.

Członkostwo

- Przeciętna organizacja „edukacyjna” liczyła 79 członków, mediana zaś wynosiła - 20.
- 3 na 4 organizacje z tej grupy to organizacje zrzeszające osoby fizyczne.
- Udział kobiet wśród członków wyniósł 53%.

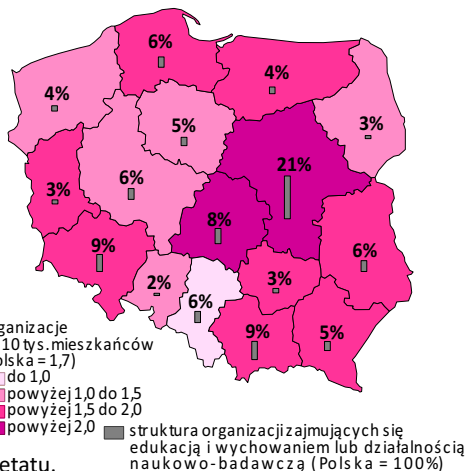
Praca w organizacji

- Z pracy społecznej korzystało 87% organizacji. Średnia liczba osób pracujących w nich społecznie wynosiła 26, przy medianie równej 11. Ich praca łącznie odpowiadała 0,5 etatu.
- Członkowie stanowili 4 na 5 wolontariuszy.
- Co 3 organizacja zatrudniała pracowników na umowę o pracę. W grupie tej średnio zatrudnionych było po 15 pracowników etatowych.

Środki finansowe

- Typowe stowarzyszenia i fundacje „edukacyjne” charakteryzowały się stosunkowo wysoką średnią przychodów - 594 tys. zł na organizację, jednak połowa z nich osiągała przychody 10-krotnie niższe (56 tys. zł).
- Kluczowymi źródłami finansowania działalności organizacji „edukacyjnych” była odpłatna działalność statutowa oraz administracja samorządowa (udział środków z tych źródeł w strukturze przychodów wyniósł po 26%). Istotny, choć o połowę mniejszy wkład do budżetu wniosły publiczne środki z zagranicy i fundusze europejskie (14%), a także przychody z działalności gospodarczej (13%).

Rozmieszczenie terytorialne

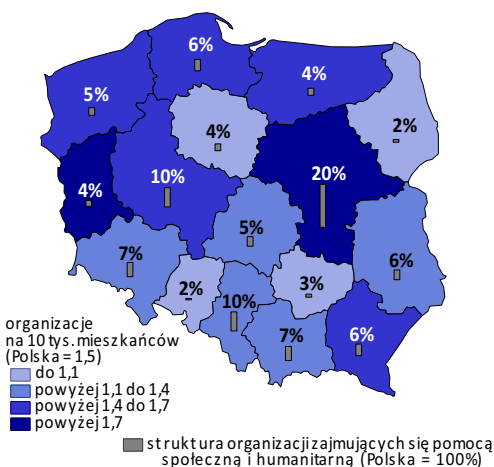

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE ZAJMUJĄCE SIĘ POMOCĄ SPOŁECZNĄ I HUMANITARNĄ (ORGANIZACJE „POMOCOWE”)

Liczba aktywnych organizacji

- W latach 2010-2012 liczba aktywnych organizacji w dziedzinie pomocy społecznej i humanitarnej nieznacznie się zwiększyła (o 3%).
- Organizacje te są raczej młode – 45% działało nie dłużej niż 5 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

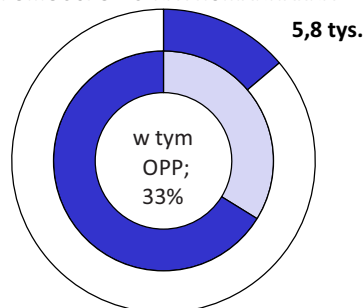

- 9 na 10 organizacji korzystało w swej działalności z wolontariatu. Organizacje te charakteryzowała również wysoka średnia pracujących społecznie - przeciętnie w jednej organizacji było 88 wolontariuszy, a w połowie - co najmniej 15. Wśród organizacji korzystających z pracy społecznej średni wymiar tej pracy wyniósł 1,4 etatu przeliczeniowego.

Środki finansowe

- Średnia wartość przychodów przypadająca na jedną organizację wynosiła 413 tys. zł, natomiast budżety połowy z nich były ponad 13-krotnie niższe (31 tys. zł).
- Przychody o charakterze nierynkowym stanowiły aż 73%. Dominowały źródła publiczne, w tym środki przekazane przez administrację samorządową (25%), oraz przez administrację rządową (15%). Ważną grupę przychodów stanowiły też środki niepubliczne, głównie darowizny (18%).

POMOC SPOŁECZNA I HUMANITARNĄ

Członkostwo

- Średnio jedna organizacja zajmująca się pomocą społeczną i humanitarną miała 148 członków, ale połowa z nich zrzeszała nie więcej niż 20.
- Organizacje „pomocowe” charakteryzują się wysokim udziałem kobiet - stanowiły one 2/3 członków.

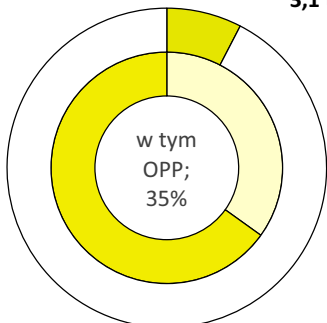
Praca w organizacjach

- Co 4 organizacja „pomocowa” zatrudniała pracowników etatowych, średnio miały one 14 pracowników.

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE ZAJMUJĄCE SIĘ OCHRONĄ ZDROWIA (ORGANIZACJE „ZDROWOTNE”)

OCHRONA ZDROWIA

3,1 tys.

Liczba aktywnych organizacji

- Wśród organizacji zajmujących się ochroną zdrowia aż 1/3 stanowiły fundacje.
- Liczba organizacji zajmujących się ochroną zdrowia wzrosła między 2010 r. a 2012 r. o 5%.
- W zbiorowości tej był dość wysoki udział podmiotów z długim stażem działania – 1 na 5 organizacji działała w 2012 r. od ponad 15 lat.

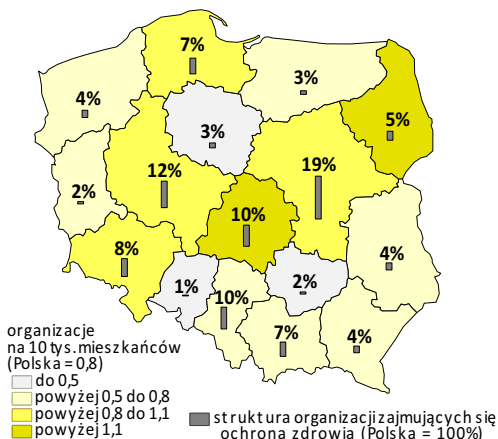
Członkostwo

- Średnio jedna organizacja liczyła 117 członków, przy czym połowa organizacji miała ich 7-krotnie mniej (17).
- Udział kobiet wśród członków organizacji „zdrowotnych” wynosił 62%.

Praca w organizacji

- 1/4 organizacji zatrudniała personel etatowy, średnio po 13 pracowników.
- Organizacje „zdrowotne” charakteryzują się wysoką średnią pracujących społecznie (75 osób) przy dużym zróżnicowaniu tej grupy - połowa z nich korzystała z pomocy nie więcej niż 11 wolontariuszy. Wolontariat świadczony w ramach jednej organizacji odpowiadał średnio wymiarowi 0,7 etatu.

Roźmieszczenie terytorialne

Środki finansowe

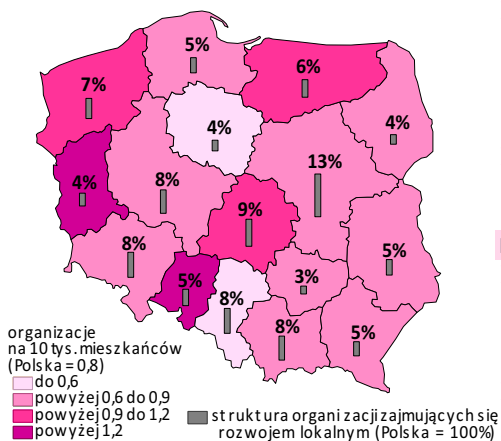
- Przeciętne roczne przychody organizacji „zdrowotnej” wynosiły 568 tys. zł, przy czym w połowie organizacji stanowiły nie więcej niż 41 tys. zł.
- Organizacje działające w ochronie zdrowia charakteryzowały się nietypową strukturą przychodów: aż 18% ich środków pochodziło z publicznych źródeł rynkowych (głównie z kontraktów z NFZ), a 15% stanowiły wpływy z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych PIT. Wyższy niż w innych dziedzinach był też udział funduszy pochodzących ze zbiorów publicznych (6%).

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE ZAJMUJĄCE SIĘ ROZWOJEM LOKALNYM

Liczba aktywnych organizacji

- Wśród stowarzyszeń i typowych organizacji społecznych oraz fundacji zajmujących się rozwojem lokalnym tylko 1 na 10 stanowiła fundacja.
- Między 2010 r. a 2012 r. liczba aktywnych jednostek tego typu zwiększyła się o 16%.
- Największy był udział młodych organizacji – niemal 2/3 z nich działało w 2012 r. nie dłużej niż 5 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

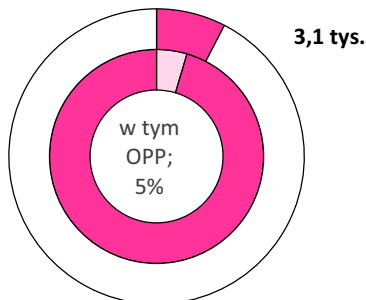

medianie równej 15. Średnio w organizacjach korzystających z pracy społecznej zaangażowanie wolontariuszy odpowiadało 0,25 etatu.

Środki finansowe

- Grupa typowych stowarzyszeń, organizacji społecznych i fundacji zajmujących się rozwojem lokalnym charakteryzowała się dużym rozwarstwieniem pod względem osiągniętych przychodów. Przeciętne przychody takiej organizacji wyniosły w 2012 r. 246 tys. zł, przy czym połowa jednostek osiągała przychody 35-krotnie mniejsze (7 tys. zł).
- W strukturze przychodów organizacji działających na rzecz rozwoju lokalnego wyróżniały się wysokim udziałem dwa źródła – publiczne środki z zagranicy i fundusze europejskie (33%) oraz działalność gospodarcza (25%).

ROZWÓJ LOKALNY (SPOŁECZNY I EKONOMICZNY)

Członkostwo

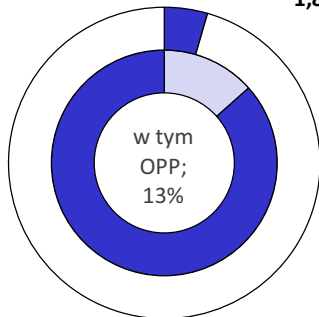
- Średnia liczba członków organizacji zajmującej się rozwojem lokalnym wynosiła 45 osób i była najniższa w ramach opisywanych dziedzin.
- Kobiety stanowiły 45% członków tych organizacji.

Praca w organizacji

- Jedynie 22% organizacji zatrudniało na umowę o pracę i miały one przeciętnie 5 etatowych pracowników.
- 86% organizacji korzystało z wolontariatu, a przeciętnie pracowało społecznie w nich 20 osób, przy

TYPOWE STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE ORAZ FUNDACJE ZAJMUJĄCE SIĘ OCHRONĄ ŚRODOWISKA (ORGANIZACJE „ŚRODOWISKOWE”)

OCHRONA ŚRODOWISKA 1,8 tys.

Liczba aktywnych organizacji

- W latach 2010-2012 liczba typowych stowarzyszeń, organizacji społecznych oraz fundacji zajmujących się ochroną środowiska zwiększyła się aż o 1/3. Przyrost ten dokonał się głównie w zakresie podmiotów, które zajmują się opieką nad zwierzętami i ich ochroną.
- Udział organizacji młodych w tej dziedzinie był więc wysoki (60% działało nie dłużej niż 5 lat).

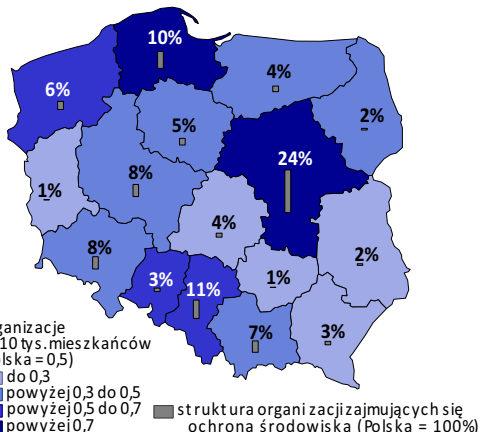
Członkostwo

- Organizacje zajmujące się ochroną środowiska charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem bazy członkowskiej. Wysoka była średnia liczba członków - 361, mediana natomiast wynosiła - 19.
- Kobiety stanowiły niewielki odsetek wśród członków (18%).

Praca w organizacji

- 17% organizacji zatrudniało na umowę o pracę, średnio po 7 osób.
- Przeciętna liczba pracujących społecznie wynosiła 54 osoby, przy czym w połowie organizacji co najwyżej 12.
- Średni łączny wymiar pracy wolontariuszy w jednej organizacji wyniósł 1,3 etatu.
- Członkowie stanowili 85% wolontariuszy.

Rozmieszczenie terytorialne

Środki finansowe

- Średnia przychodów organizacji „środowiskowej” wynosiła 295 tys. złotych, przy medianie 18 tys. zł.
- Organizacje działające w zakresie ochrony środowiska w największym stopniu finansowane były z darowizn od osób fizycznych i firm (15%), a następnie z działalności gospodarczej (14%) i odpłatnej statutowej (13%). Ze źródeł publicznych najwyższy udział miały środki z zagranicy i fundusze europejskie (11%).

STOWARZYSZENIA KULTURY FIZYCZNEJ I ZWIĄZKI SPORTOWE (KLUBY SPORTOWE)

Liczba aktywnych organizacji

- W 2012 r. działało 19,8 tys. stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych, co stanowiło 24% wszystkich badanych organizacji. Między 2010 r. a 2012 r. ich liczba zwiększyła się o 1%.
- Status OPP posiadało 6% stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych, co stanowiło 15% wśród badanych OPP.
- Kluby sportowe składały się z młodych podmiotów, tj. połowa jednostek aktywnych w 2012 r. istniała do 10 lat, a co czwarta nie dłużej niż 5 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

- W skali kraju na 10 tys. mieszkańców aktywną działalność prowadziło 5,1 organizacji. Największa dostępność stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych była w woj. podkarpackim oraz lubuskim (odpowiednio 6,9 i 6,8 na 10 tys. mieszkańców), zaś najmniejsza w woj. mazowieckim (3,5 na 10 tys. mieszkańców).
- Wśród klubów sportowych przeważały jednostki mające swoje siedziby w miastach (62%).

Członkostwo

- Przeciętnie do klubów sportowych należało 65 osób, a w połowie z nich zrzeszonych było nie więcej niż 32 członków. Najwięcej było organizacji, które zrzeszały 15 członków.
- Stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe charakteryzowały się względnie niskim wskaźnikiem feminizacji, tj. 3 kobiety na 10 członków. Niższy wskaźnik feminizacji był tylko w grupie kół łowieckich i ochotniczych straży pożarnych.

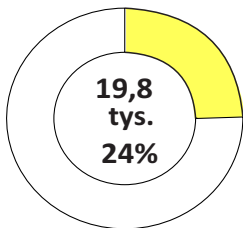
Praca w organizacjach

- Praca społeczna była świadczona w 91% stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych. Średnio bezpłatnie pracowało w nich 19 osób, a ich praca odpowiadała łącznie 0,3 etatu. 71% wśród wolontariuszy stanowili członkowie organizacji.
- W mniej niż połowie tego typu organizacji była świadczona praca płatna, a 11% jednostek zatrudniało na umowę o pracę średnio 4 osoby, przy medianie równej 2.

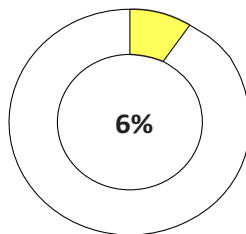
Środki finansowe i rzeczowe

- Kluby sportowe generowały średni przychód na poziomie 149 tys. zł. Występowało jednak duże rozwarstwienie pomiędzy organizacjami, ponieważ w połowie z nich roczny przychód nie przekroczył 20 tys. zł.
- Niemal połowa przychodów klubów sportowych pochodziła ze źródeł publicznych, głównie od administracji samorządowej (23%) oraz rządowej (20%).
- Stowarzyszenia kultury fizycznej miały niekorzystną sytuację lokalową – tylko 41% dysponowało lokalem, a tylko 2% posiadało lokal na własność.

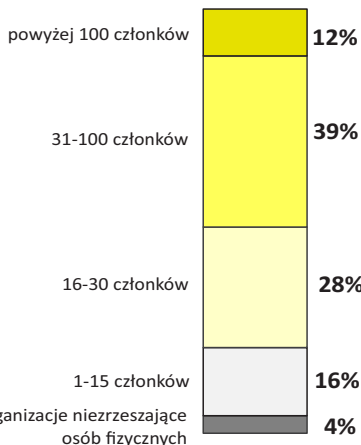
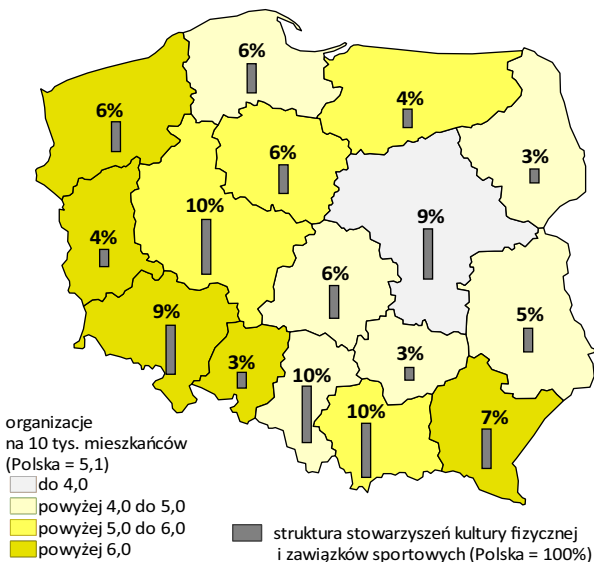
Liczba aktywnych organizacji

OPP wśród klubów sportowych

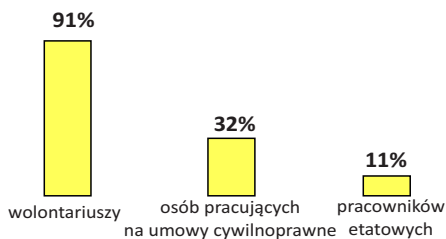

Struktura organizacji wg liczby członków

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	2%	826 m ²	250 m ²
	3%	2	1
	11%	5	1

Odsetek organizacji korzystających z pracy

OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE (OSP)

Liczba aktywnych organizacji

- W 2012 r. działało 14,9 tys. jednostek OSP, co stanowiło 18% wszystkich badanych organizacji. Między 2010 r. a 2012 r. liczba aktywnych OSP zwiększyła się o 1%.
- OSP są stowarzyszeniami, a więc mogą uzyskiwać status organizacji pożytku publicznego, jednak z takiej możliwości do 2012 r. skorzystało tylko 1% straży, co stanowiło jedynie 3% wśród wszystkich badanych OPP.
- OSP należą do grupy organizacji o długim stażu działania - w 2012 r. 9 na 10 z nich istniało powyżej 10 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

- W skali kraju na 10 tys. mieszkańców aktywną działalność prowadziło 3,9 OSP. Największą dostępnością straży cechowały się woj. lubelskie oraz świętokrzyskie (odpowiednio 7,2 i 6,2 na 10 tys. mieszkańców), zaś najmniejszą woj. śląskie (1,9 na 10 tys. mieszkańców).
- Tradycyjną lokalizacją OSP jest wieś – w 2012 r. 91% z nich miało swoją siedzibę na terenie wiejskim.
- Charakterystyczną dla straży jest też lokalność działania, gdyż 92% z nich zasięgiem aktywności nie wykraczało poza powiat, a aż 52% działało tylko na terenie własnej gminy.

Członkostwo

- Ochotnicze straże pożarne charakteryzowały się zrównoważoną bazą członkowską. Przeciętnie do jednej OSP należało 37 osób, a w połowie z nich zrzeszonych było nie więcej niż 32 członków.
- Niska feminizacja (11%) straży wyróżnia je wśród pozostałych badanych podmiotów (wyższy odsetek mężczyzn miały tylko koła łowieckie - 98%).

Praca w organizacjach

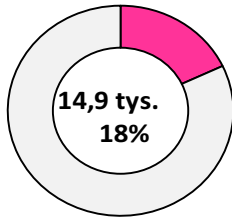
- OSP przede wszystkim korzystały z pracy społecznej, 96% nie posiadało płatnego personelu, a tylko w co 100 jednostce zatrudniano pracownika na etacie.
- W przeciętnej OSP korzystającej z pracy społecznej było 21 wolontariuszy, których praca odpowiadała łącznie 0,3 etatu.
- Zdecydowaną większość pracujących społecznie stanowili strażacy zrzeszeni w tych jednostkach (93%).

Środki finansowe i rzeczowe

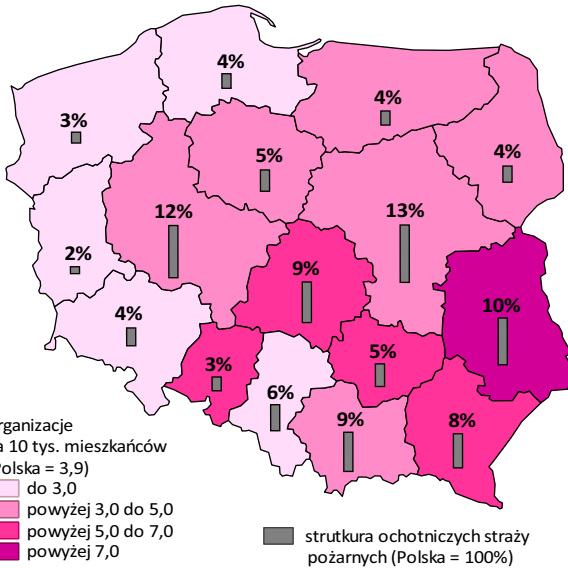
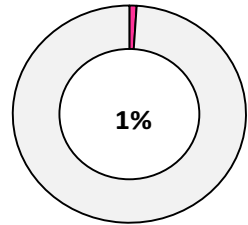
- OSP dysponowały bardzo niskimi rocznymi przychodami - ich średnia wartość to 26 tys. zł, przy czym połowa straży miała przychody nieprzekraczające 6 tys. zł.
- 2/3 przychodów OSP pochodziło ze źródeł publicznych, głównie od administracji samorządowej (42%), a następnie rządowej (21%).
- 85% ochotniczych straży pożarnych - najczęściej z wszystkich badanych podmiotów – miało do dyspozycji lokal, przeciętnie o powierzchni 241 m².

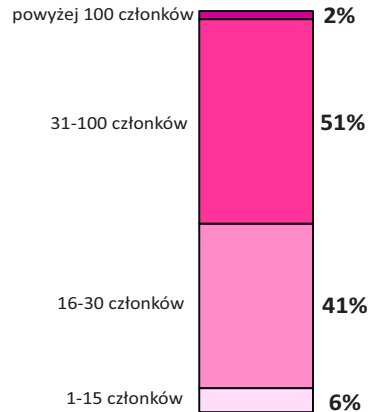
Liczba aktywnych organizacji

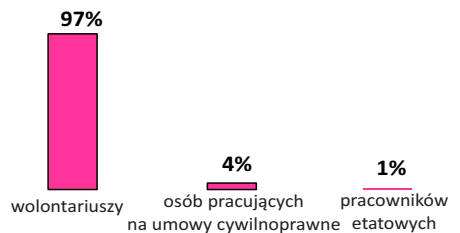
OPP wśród OSP

Struktura organizacji wg liczby członków

Odsetek organizacji korzystających z pracy

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	22%	383 m ²	250 m ²
	39%	2	1
	11%	2	1

Liczba aktywnych kół łowieckich

- W 2012 r. działało 2,4 tys. kół łowieckich, co stanowiło 3% wszystkich badanych organizacji. Między 2010 r. a 2012 r. liczba kół łowieckich zmniejszyła się o 1%.
- Wśród kół łowieckich status OPP nie jest popularny – w 2012 r. posiadało go zaledwie 5 podmiotów.
- Koła łowieckie należą do grupy organizacji o najdłuższym stażu działania - w 2012 r. 92% tych podmiotów działało od co najmniej 16 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

- W skali kraju na 10 tys. mieszkańców aktywną działalność prowadziło 0,6 koła łowieckiego. Największą dostępnością kół łowieckich cechowały się województwa lubuskie (1,1), zachodnio-pomorskie, kujawsko-pomorskie oraz warmińsko-mazurskie (po 0,8), zaś najmniejszą - śląskie (0,4) i lubelskie (0,5).
- Koła łowieckie w większości miały swoją siedzibę na terenach miejskich (64%), co 4 - w miastach na prawach powiatu. Pozostałe koła miały swoje siedziby na terenach wiejskich (36%).

Członkostwo

- Pod względem członkostwa koła łowieckie były mało zróżnicowane - przeciętnie do jednego koła należały 42 osoby, a w połowie z nich zrzeszonych było nie więcej niż 38 członków.
- Koła łowieckie charakteryzowały się na najwyższym udziałem mężczyzn wśród członków – 98%.
- Łowczy wywiązywali się częściej z obowiązków członkowskich niż członkowie w innych typach organizacji – w 2012 r. niemal 97% z nich zapłaciło składkę.

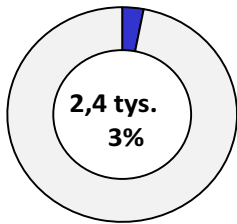
Praca w organizacjach

- W 2012 r. 13% kół łowieckich miało przynajmniej jednego pracownika zatrudnionego na etacie.
- W przeciętnym kole łowieckim korzystającym z pracy społecznej angażowało się 36 wolontariuszy, których praca odpowiadała łącznie 0,8 etatu.
- Zdecydowaną większość pracujących społecznie stanowili łowczy zrzeszeni w tych jednostkach (96%).

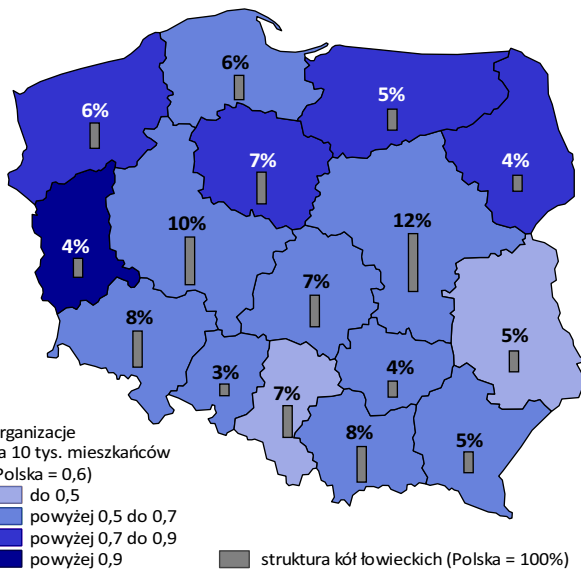
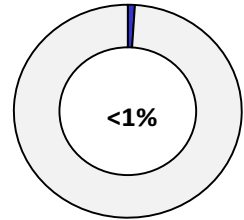
Środki finansowe i rzeczowe

- Koła łowieckie dysponowały budżetami, których średnia wartość to 142 tys. zł, przy czym połowa kół miała przychody nieprzekraczające 60 tys. zł.
- Najwięcej środków finansowych (2/3) stanowiły przychody o charakterze rynkowym, głównie z odpłatnej działalności statutowej (46%). Znaczący udział miały także środki pochodzące ze składek członkowskich (22%).
- W 2012 r. 48% kół łowieckich miało do swojej dyspozycji lokal, a 31% posiadało go na własność, przeciętnie o powierzchni 141m².

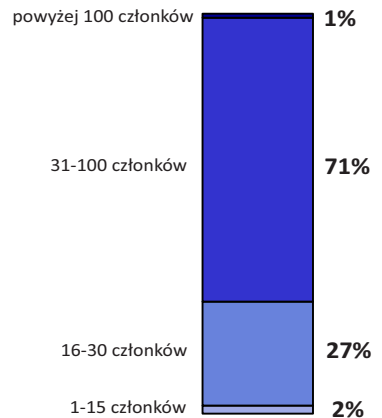
Liczba aktywnych organizacji

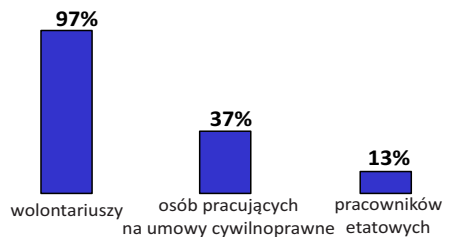
OPP wśród kół łowieckich

Struktura organizacji wg liczby członków

Odsetek organizacji korzystających z pracy

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	31%	141 m ²	80 m ²
	4%	2	1
	12%	2	1

SPOŁECZNE PODMIOTY WYZNANIOWE

Liczba aktywnych społecznych podmiotów wyznaniowych

- W 2012 r. społeczne podmioty wyznaniowe stanowiły 2% wszystkich badanych organizacji trzeciego sektora i w porównaniu do 2010 r. ich liczebność nie uległa zmianie (1,8 tys. jednostek).
- Tylko 6% omawianych podmiotów posiadało status OPP.
- Głównym obszarem działalności społecznych podmiotów wyznaniowych była edukacja i wychowanie (49%), a następnie pomoc społeczna (23%).
- Społeczne podmioty wyznaniowe są zróżnicowane pod względem wieku - 1/3 organizacji istniała nie dłużej niż 5 lat i tyle samo - powyżej 15 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

- Liczebność omawianych organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła zaledwie 0,5 organizacji. Najwyższa wartość tego współczynnika wystąpiła w województwie: małopolskim (0,8) oraz podkarpackim (0,7) – najniższa natomiast w województwach lubuskim (0,3) oraz łódzkim (0,3).
- Siedziby aż 81% opisywanych podmiotów znajdowały się w miastach, a połowa w miastach na prawach powiatu.

Członkostwo

- Zdecydowana większość (83%) społecznych podmiotów wyznaniowych nie zrzeszała osób fizycznych, a w pozostałej części średnia liczba członków w organizacji wyniosła 44 osoby, ale w połowie jednostek nie było więcej niż 2 członków.
- Społeczne podmioty wyznaniowe wyróżniały się także najwyższym poziomem feminizacji bazy członkowskiej – aż 75% członków stanowiły kobiety.

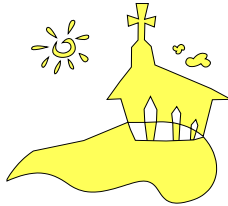
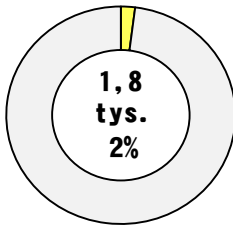
Praca w organizacjach

- W omawianej grupie podmiotów aż 81% jednostek zatrudniało pracowników na podstawie umowy o pracę, przeciętnie pracowało w nich 27 osób.
- Z pracy społecznej świadczonej przez własnych członków korzystało 24% organizacji. Z kolei z pracy społecznej świadczonej przez osoby pochodzące spoza danej organizacji korzystało 22% jednostek. Chociaż liczba jednostek korzystających z wolontariatu była mała, wymiar świadczonej wśród nich pracy społecznej był wysoki i wynosił średnio 2,2 etatu przeliczeniowego.

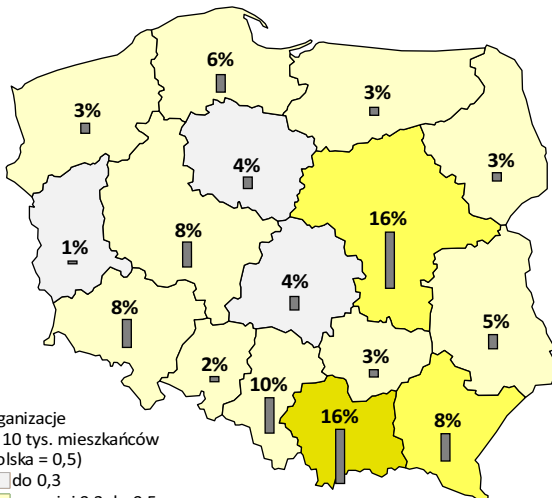
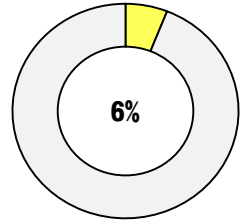
Środki finansowe i rzeczowe

- Przychody przeciętnego społecznego podmiotu wyznaniowego wyniosły aż 1,5 mln zł, a wartość środkowa była 3 razy mniejsza i wyniosła 535 tys. zł.
- Największa część wszystkich przychodów pochodziła ze źródeł publicznych, głównie od administracji samorządowej (41%).
- Zdecydowana większość podmiotów miała do dyspozycji lokal (74%), jednak tylko 20% jednostek posiadało lokal na własność.

Liczba aktywnych organizacji

OPP wśród społecznych podmiotów wyznaniowych

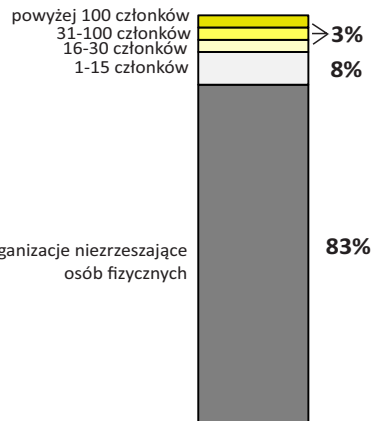

organizacje na 10 tys. mieszkańców (Polska = 0,5)

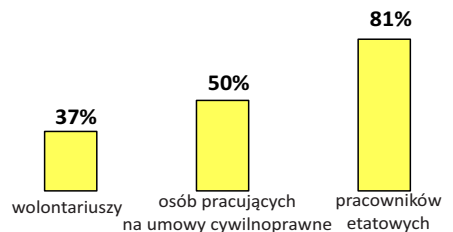
- do 0,3
- powyżej 0,3 do 0,5
- powyżej 0,5 do 0,7
- powyżej 0,7

struktura społecznych podmiotów wyznaniowych (Polska = 100%)

Struktura organizacji wg liczby członków

Odsetek organizacji korzystających z pracy

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	20%	1884 m ²	700 m ²
	31%	3	2
	68%	11	4

KÓŁKA ROLNICZE

Liczba aktywnych kółek rolniczych

- W 2012 r. działało 1,5 tys. kółek rolniczych stanowiących 72% jednostek samorządu zawodowego rolników i 62% wszystkich samorządów zawodowych. Odsetek kółek rolniczych w stosunku do wszystkich badanych organizacji wynosił niespełna 2%. Między 2010 r. a 2012 r. liczba aktywnych kółek rolniczych zwiększyła się o 3%.
- W ramach ponad połowy kółek rolniczych (56%) działało przynajmniej jedno koło gospodyń wiejskich.
- Kółka rolnicze należą do najdłużej istniejących organizacji - 8 na 10 z nich działało w 2012 r. od ponad 10 lat, a co 4 - ponad 20 lat.

Rozmieszczenie terytorialne

- W skali kraju na 10 tys. mieszkańców aktywną działalność prowadziło 0,4 kółka rolnicze. Największą ich dostępnością cechowały się województwa: pomorskie (1,1), wielkopolskie (0,9) i podlaskie (0,8), zaś najmniejszą województwa: warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, dolnośląskie i mazowieckie (0,1).
- 90% kółek rolniczych zarejestrowanych było na wsi, 97% działało lokalnie, tj. na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy.

Członkostwo

- Kółka rolnicze to organizacje o stosunkowo niewielkiej i mało zróżnicowanej bazie członkowskiej. Przeciętnie do jednego kółka rolniczego należało 26 osób, a w połowie z nich zrzeszonych było nie więcej niż 20 członków.
- Kółka rolnicze łącznie z działającymi w ich ramach kołami gospodyń wiejskich cechowały się zbliżonym udziałem mężczyzn i kobiet (odpowiednio 52% i 48%).

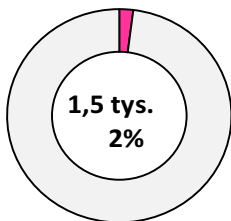
Praca w organizacjach

- Jedynie 8% kółek rolniczych zatrudniało przynajmniej jednego pracownika na etacie, wśród nich średnia liczba pracowników wyniosła 3 osoby.
- W przeciętnym kółku rolniczym korzystającym z pracy społecznej było 13 wolontariuszy, których praca odpowiadała łącznie 0,1 etatu.
- Zdecydowaną większość osób pracujących społecznie stanowili członkowie zrzeszeni w tych jednostkach (93%).

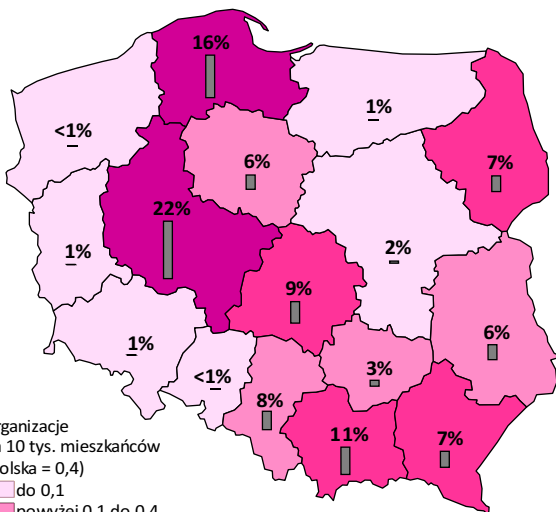
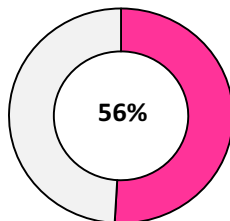
Środki finansowe i rzeczowe

- Kółka rolnicze charakteryzowały się niskim poziomem rocznych przychodów - ich średnia wartość to 36 tys. zł, a w połowie kółek przychody nie przekraczały 1 tys. zł.
- Zdecydowana większość przychodów kółek rolniczych pochodziła ze źródeł rynkowych (92%), z czego aż 74% to środki z działalności gospodarczej, co stanowi najwyższy udział tego typu przychodów wśród badanych podmiotów.
- Kółka rolnicze, podobnie jak organizacje sportowe, miały niekorzystną sytuację lokalową - jedynie 44% dysponowało pomieszczeniami gospodarczymi lub innym lokalem, a co czwarte posiadały go na własność (przeciętnie o powierzchni 477 m²).

Liczba aktywnych organizacji

Kółka rolnicze, w ramach których działały koła gospodyń wiejskich

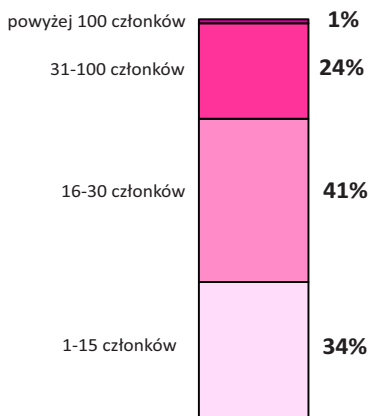

organizacje na 10 tys. mieszkańców (Polska = 0,4)

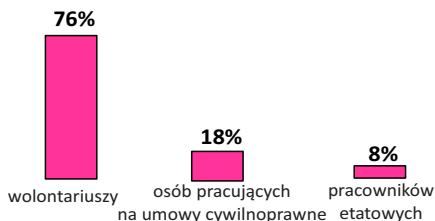
- do 0,1
- powyżej 0,1 do 0,4
- powyżej 0,4 do 0,8
- powyżej 0,8

■ struktura kółek rolniczych (Polska = 100%)

Struktura organizacji wg liczby członków

Odsetek organizacji korzystających z pracy

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	24%	477 m ²	216 m ²
	3%	2	1
	4%	1	1

ORGANIZACJE SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO, ZAWODOWEGO I PRACODAWCÓW („SAMORZĄDOWE I PRACODAWCÓW”)

Liczba aktywnych organizacji

- Po wyłączeniu (wcześniej przedstawionych) kółek rolniczych, liczba aktywnych organizacji samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców w 2012 r. wyniosła 2,1 tys. i składały się na nią następujące grupy:
  - organizacje samorządu gospodarczego - 0,9 tys.,
  - organizacje samorządu zawodowego rolników (bez kółek rolniczych) – 0,6 tys.,
  - pozostałe organizacje samorządu zawodowego - 0,3 tys.,
  - organizacje pracodawców – 0,3 tys.
- Liczba działających podmiotów utrzymała się na tym samym poziomie co w 2010 r.
- Podmioty działające nie dłużej niż 5 lat stanowiły jedynie 8% tej zbiorowości, zaś te z ponad 20-letnim stażem - blisko połowę.

Rozmieszczenie terytorialne i zasięg

- Najwięcej organizacji występowało w województwie mazowieckim (23%) i wielkopolskim (11%), a najmniej – w województwach lubuskim i opolskim (po 2%).
- 9 na 10 organizacji „samorządowych i pracodawców” miało swoją siedzibę w mieście, a 6 na 10 w miastach na prawach powiatów.

Członkostwo

- Organizacje „samorządowe i pracodawców” charakteryzuje relatywnie duża baza członkowska. Przeciętna liczba członkostw osób fizycznych w organizacji wyniosła 769, ale mediana była 10-krotnie niższa (74). Szczególnie wysoką średnią członkostw wyróżniał się samorząd zawodowy (1470 osób), co wiąże się z obligatoryjnym charakterem członkostwa w zawodach zaufania publicznego.
- Kobiety nieco częściej niż mężczyźni należały do omawianych organizacji (55%).

Praca w organizacjach

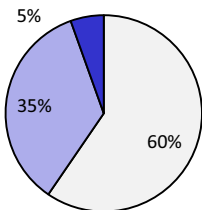
- 2/3 jednostek deklarowało korzystanie z pracy etatowej (przeciętnie zatrudniało one po 6 osób), przy czym udział podmiotów zatrudniających był najwyższy wśród organizacji samorządu gospodarczego (80%).
- Organizacje „samorządowe i pracodawców” charakteryzowały się niskim wykorzystywaniem pracy społecznej - średnio organizacje miały po 26 wolontariuszy, a w połowie z nich nie więcej niż – 10. Praca społeczna miała wymiar średnio 0,5 etatu.

Środki finansowe i rzeczowe

- Przeciętne przychody organizacji w tej zbiorowości w 2012 r. były relatywnie wysokie i wyniosły 1,2 mln zł przy medianie 170 tys. zł. Jednocześnie podgrupa samorządu zawodowego odnotowała najwyższą średnią przychodów (1,9 mln zł).
- Organizacje „samorządowe i pracodawców” finansowały swoją działalność głównie ze środków niepublicznych – ponad połowę ich przychodów stanowiły środki rynkowe, a 27% składki członkowskie.
- 8 na 10 organizacji tego typu dysponowało lokalem.

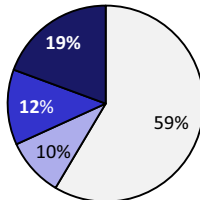

**SAMORZĄD
GOSPODARCZY
(n=0,9 tys.)**

□ Cechy rzemieślnicze
▒ Izby gospodarcze
■ Izby rzemieślnicze

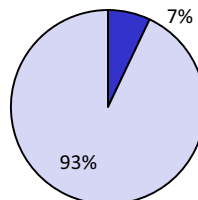
**SAMORZĄD
ZAWODOWY*
(n=0,9 tys.)**

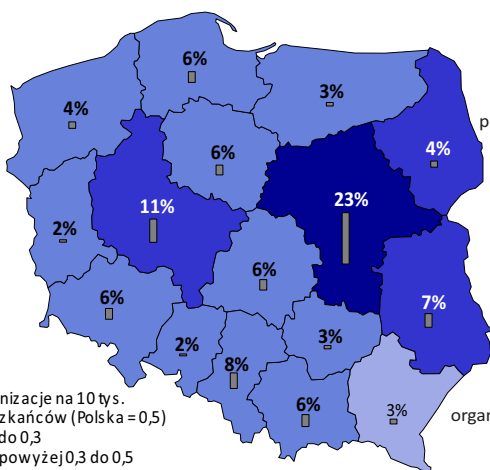
□ Związki organizacji rolniczych
▒ Samorządy zawodów prawniczych
▒ Samorządy zawodów medycznych
■ Inne

* bez kółek rolniczych

**ORGANIZACJE
PRACODAWCÓW
(n=0,3 tys.)**

■ Federacje, konfederacje związków pracodawców
□ Związki pracodawców

organizacje na 10 tys. mieszk. końców (Polska = 0,5)

do 0,3

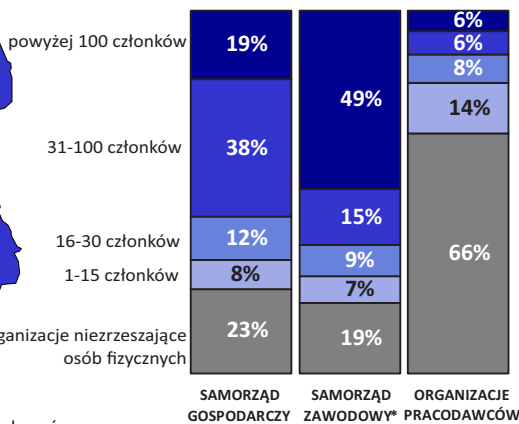
powyżej 0,3 do 0,5

powyżej 0,5 do 0,7

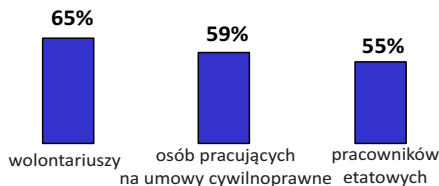
powyżej 0,7

■ struktura organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz pracodawców (bez kółek rolniczych) (Polska = 100%)

Struktura organizacji wg liczby członków

Odsetek organizacji korzystających z pracy

	Odsetek właścicieli	Średnia	Mediana
	35%	1438 m ²	332 m ²
	8%	2	1
	63%	7	2

W folderze zostały zaprezentowane połączone wyniki dwóch badań GUS za 2012 rok: *Fundacje, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych* (sprawozdanie SOF-1) oraz *Organizacje pracodawców oraz samorządu gospodarczego i zawodowego* (sprawozdanie SOF-4).

Badaniami tymi objęto zbiorowość wybranych typów organizacji trzeciego sektora, posiadających osobowość prawną: stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, organizacji samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców, a także społecznych podmiotów wyznaniowych. Operatem obu badań była Baza Jednostek Statystycznych (BJS) - baza ta oparta jest na rejestrze REGON i podlega aktualizacji danymi ze źródeł administracyjnych, np. z Krajowego Rejestru Sądowego. W BJS według stanu na dzień 31.12.2012 r. znajdowało się ponad 102 tys. podmiotów posiadających wyżej wskazane formy prawne.

Badaniem objęto wszystkie organizacje, które spełniały co najmniej jeden z następujących warunków: (1) posiadały status OPP, (2) zatrudniały powyżej 5 osób, (3) miały zarejestrowaną działalność gospodarczą, (4) były organizacjami pracodawców, samorządu zawodowego i gospodarczego albo społecznymi podmiotami wyznaniowymi, (5) prowadziły placówki oświatowe, (6) były jednostkami WOPR, GOPR, TOPR. Spośród pozostałych podmiotów wylosowano próbę warstwowo-losową. W sumie w kartotece badań SOF-1 i SOF-4 znalazło się około 36 tys. organizacji.

Badania zostały zrealizowane wiosną 2013 r. przez Urząd Statystyczny w Krakowie. Uzyskano dane od ponad 25 tys. podmiotów (70%). Sprawozdania zbierane były w formie elektronicznej przez Portal Sprawozdawczy GUS (59% uzyskanych sprawozdań) oraz z wykorzystaniem formularzy papierowych (41%). Podczas realizacji ustalono stan aktywności prawno-ekonomicznej 90% jednostek z kartoteki badania. Pozostałe 10% podmiotów zostało objętych realizowanym przez wszystkie urzędy statystyczne jesienią 2013 r. badaniem ewidencyjnym. Celem tego badania było rozpoznanie stanu aktywności jednostek, z którymi nie udało się nawiązać kontaktu w trakcie zbierania sprawozdań SOF- 1 i SOF-4.

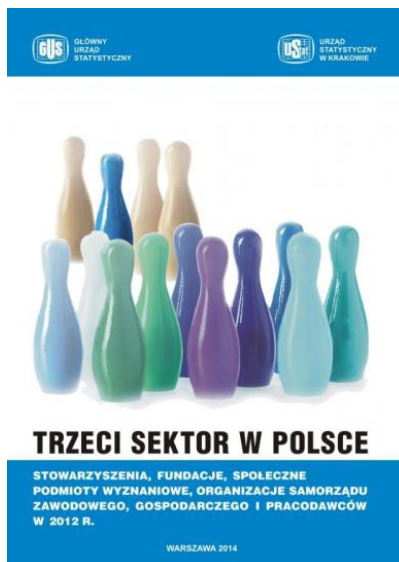
Wyniki badania ewidencyjnego, a także dane administracyjne o zatrudnieniu z ZUS i o przychodach z Ministerstwa Finansów wykorzystano podczas konstruowania wag do zbioru wynikowego w celu uogólnienia danych z badania właściwego. Przy konstrukcji wag uwzględnione zostały następujące warstwy: województwa, z wydzieleniem miasta stołecznego Warszawy (17), rodzaje organizacji (6), grupowanie według liczby pracowników etatowych (3), status OPP (2). Po uogólnieniu otrzymano dane dla 83,5 tys. organizacji, które prowadziły działalność w 2012 r.

W ROKU 2015 GUS REALIZUJE NASTĘPUJĄCE BADANIA Z SERII SOF:

- ✓ **SOF-1** Sprawozdanie o działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych
- ✓ **SOF-2F** Sprawozdanie o finansowych uwarunkowaniach działalności związków zawodowych
- ✓ **SOF-3** Sprawozdanie z działalności partii politycznych
- ✓ **SOF-4** Sprawozdanie z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego oraz organizacji pracodawców

Więcej danych o działalności organizacji trzeciego sektora w 2012 r. znajduje się w publikacji:

Publikację tę, a także inne opracowania GUS dotyczące trzeciego sektora i wolontariatu można bezpłatnie pobrać ze strony GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>